

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 9C/121/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813202952
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ružena Vašková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2015:8813202952.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudkyňou JUDr. Ruženou Vaškovou v právnej veci žalobkyne: Č.. N. R., T.. XX.X.XXXX, H. XXX XX R. Č.. XXX, zast. JUDr. Branislavom Kahanom, advokátom, AK Vajanského 33, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a. s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2C/3483/2012 zo dňa 19.1.2012 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumírom Zaujecom.

O trovách konania rozhodne súd až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala rozhodnutia, ktorým by súd zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2C/3483/2012 zo dňa 19.1.2012 a zároveň žiadala aby súd žalovaného zaviazal na náhradu trov konania. Podanie žaloby odôvodnila tým, že dňa 5.3.2013 jej bol doručený rozhodcovský rozsudok z rozhodcovského súdu v Košiciach, ktorým bola zaviazaná na zaplatenie sumy 51,45 eur spolu s náhradou trov rozhodcovského konania vo výške 276,- eur. Z tohto rozsudku vyplýva, že žalovanému v zmysle poistných podmienok vznikla podpísaním poistnej zmluvy osobitná pohľadávka, ktorá zodpovedá nákladom poisťovne vynaloženým na uzavretie zmluvy. Na základe časti XVII. ods. 7a VPP žalobcovi voči žalovanému vznikla pohľadávka a tomu zodpovedajúco vznikol žalovanému voči žalobcovi dlh vo výške 51,45 eur. Dižnú sumu žalovaný dodnes neuhradil a nedošlo ani k jej zápočtu voči prípadnej pohľadávke žalovaného na odkupnú hodnotu alebo na poistné plnenie. K tomu žalobkyňa uvádza, že so žalovaným dňa 29.7.2007 uzavrela poistnú zmluvu, pričom v tomto právnom vzťahu vystupovala ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ. Žalovaný v rámci svojej podnikateľskej činnosti vystupoval ako dodávateľ. Poistná zmluva medzi nimi uzavretá je teda spotrebiteľskou zmluvou, ide o štandardizovanú formulárovú zmluvu, ktorej obsah nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť.

Ďalej uviedla, že podľa časti XVII. ods. 7a VPP jej mala vzniknúť povinnosť voči poisťovni na uhradenie vyplatenej províziej odmeny za sprostredkovanie príslušnej poistnej zmluvy, ktorá má byť vyporiadaná pri ukončení poistného vzťahu. Takéto ustanovenie, podľa ktorého nie je zřejmé, o akú odmenu pôjde, je zjavne v rozpore s dobrými mravmi. Ani obsah tohto ustanovenia nemala možnosť ovplyvniť, čo vytvára značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach na jej strane ako spotrebiteľa a preto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Poukázala, že spôsob akým jej bola zmluva predložená, nie je o individuálne vyjednanom rozhodcovskom konaní, ale o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým žalovaný sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly tzv. neprijateľných podmienok. Takýto postup dodávateľa predstavuje nekalú obchodnú praktiku. Žalovaný ju

pred doručením rozhodcovského rozsudku neupozornil, že voči nej eviduje pohľadávku a ani ju nevyzval na jej úhradu.

Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou a jej prílohami, a to návrhom za začatie konania o zaplatenie 51,45 eur, rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 2C/3483/2012 zo dňa 19.1.2012, návrhom na uzatvorenie poisťnej zmluvy zo dňa 29.7.2007, časťou VPP, písomným vyjadrením žalovaného zo dňa 26.3.2014, výsluchom účastníkov konania a zistil nasledovný skutkový stav veci:

Medzi žalobkyňou a žalovaným bola dňa 29.7.2007 pod č. 4425590008 uzavretá poisťná zmluva, predmetom ktorej bolo životné poistenie s obsahom špecifikovaným v zmluve. Pri uzatvorení zmluvy žalobkyňa podpísala vyhlásenie, že bola oboznámená so všeobecnými poisťnými podmienkami pre životné poistenie žalovaného, ktoré sú súčasťou zmluvy.

Súčasťou všeobecných poisťných podmienok boli Osobitné zmluvné dojednania, podľa ktorých žalobkyňa so žalovaným okrem iného vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto všeobecných podmienok s tým, že toto ustanovenie chápu ako rozhodcovskú doložku (bod 2 Osobitných zmluvných dojednaní).

Dňa 4.1.2012 bol na Arbitrážny súd Košice podaný zo strany žalovaného návrh na začatie konania o zaplatenie sumy 51,45 eur.

Pod sp. zn. 2C/3483/2012 vydal dňa 19.1.2012 Arbitrážny súd Košice konajúci bez nariadenia pojednávania prostredníctvom rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca vo veci Rapid life životná poisťovňa a. s., IČO: 31 690 904 ako žalobcu proti C.. N. R., T. XX.X.XXXX ako žalovanej rozhodcovský rozsudok, ktorým jej uložil zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu vo výške 51,45 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- eur. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že suma, ktorú mala žalobkyňa spoločnosti Rapid life životná poisťovňa a. s. zaplatiť, je pohľadávkou, ktorá vznikla z poistenia uzatvoreného 29.7.2007 poisťnou zmluvou č. 4425590008. Trovy konania sú vo výške 276 eur a tieto vyplývajú zo sadzovníka trov rozhodcovského konania. V rozsudku bola žalobkyňa (tam žalovaná) poučená o tom, že voči rozhodcovskému rozsudku je možné podať opravný prostriedok, odpor, a to v lehote 5 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku, pričom podmienkou prihladenia na odpor je zaplatenie poplatku za podanie odporu vo výške 72,- eur. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni (tam žalovanej) doručený 5.3.2013.

Žalovaný vo svojom písomnom podaní zo dňa 26.3.2014 uviedol, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátenej konaní a na základe podkladov predložených žalovaným postupom obdobným ako v konaní pred všeobecným súdom pri vydávaní platobného rozkazu, pričom prípadným včas podaným odporom zo strany žalobcu by došlo ku jeho automatickému zrušeniu. Podľa § 40 zák. č. 244/2002 Z. z. účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak sú splnené podmienky uvedené v § 40 ods. 1 písm. a) až j). Samotný zákon výslovne a taxatívne stanovuje dôvody, pre ktoré je možné rozhodcovský rozsudok zrušiť resp. domáhať sa jeho zrušenia. Podaná žaloba neodkazuje na konkrétne v zákone o rozhodcovskom konaní uvedené dôvody a preto jej neúplná a absentujú v nej zákonné náležitosti. Zákon stanovuje 30 dňovú prekluzívnu lehotu na podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku a v nej musí uviesť aj dôvody, pre ktoré sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku. Žalovaný v danej súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 2012, sp. zn. 4 Cdo 144/2011. Žalobný návrh je zrejme neúplný a nesprávny z hľadiska § 79 č. 244/2002 Z. z. a neurčitý z hľadiska § 40, § 43 tohto zákona.

Žalovaný ďalej uviedol, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom, ale sporom o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v ktorom už nejde primárne o spor medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ale o vecné preskúmanie postupu a záverov rozhodcovského súdu za taxatívne vymedzených dôvodov podľa § 40 zák. č. 244/2002 Z. z., a preto nejde o konanie, v ktorom by bol žalobca ako spotrebiteľ oslobodený od súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. za)

zákona o súdnych poplatkoch. Konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku je vyslovene spoplatnené podľa osobitnej položky 3 písm. c) prílohy zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch. Rozhodcovský rozsudok zjavne nie je zmluvou (§ 43 a nasl. O.z.), a to z toho dôvodu, že rozhodcovský rozsudok nie je dvojstranný právny úkon uzavretý medzi účastníkmi konania a nie je ani súhlasným prejavom vôle účastníkov konania, ktorý by mal vzniknúť na základe oferty a akcepty. Na oslobodenie účastníka konania zo zákona v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku z konania, kde jedným z účastníkov je spotrebiteľ, neexistuje žiadna zákonná opora, naopak existuje zjavne opačná právna úprava, a to spoplatnenie takéhoto súdneho konania. Ak bude všeobecný súd konať aj bez splnenia poplatkovej povinnosti žalobcom, a teda i bez splnenia všetkých procesných podmienok v zmysle ust. § 103 a nasl. O.s.p., zaťaží celé súdne konanie nie procesnou vadou založenou na porušení rovnakého postavenia oboch účastníkov konania podľa § 18 O.s.p. („účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie“), ale najmä vadou spočívajúcou v porušení práva na spravodlivý proces, ktoré v sebe subsumuje povinnosť súdu zachovať v konaní rovnosť účastníkov konania. Vo vzťahu ku postaveniu účastníka súdneho konania, ktoré prebehlo po vydaní právoplatného a vykonateľného rozhodnutia vydaného v základnom konaní, v ktorom mal skúmaný účastník konania postavenie spotrebiteľa, teda v analogickej procesnej situácii, aká je v tomto súdnom konaní, zaujal Ústavný súd SR právny názor s konštatovaním, že v konaní nasledujúcom po stanovení nových povinností z právneho vzťahu, ktorého obsah už je právoplatne a vykonateľne judikovaný, stráca fyzická osoba pozíciu spotrebiteľa (Uznesenie ÚS SR z 15. januára 2013, sp. zn. III. US 23/2013).

Poukázal tiež na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 499/2012 zo dňa 10.07.2013. Rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré žalobca v žalobe môže poukazovať, nemajú hodnotu judikátu a nie sú hodné ani ako metodologické interpretačné pravidlo pre ďalšie podobné prípady, pretože vznikli ako dôsledok závažného porušenia Ústavy Slovenskej republiky. Ako je známe, z porušenia práva nemôže vzniknúť právo. Ústavný súd SR sa k neprípustnej praktike vyslovovania meritórnych právnych názorov v odmietnutí dovolania už vyslovil v náleze zo dňa 1. apríla 2009 (I. ÚS 402/08).

Nález Ústavného súdu SR II.ÚS 499/2012 má dôležitý význam aj z hľadiska aplikácie smernice 93/13/EHS. Ku pripomienke ústavného súdu, že všeobecné súdy vyslovili neprijateľnosť rozhodcovskej doložky na podklade aplikácie Smernice 93/13/EHS pričom sa však vôbec nezaoberali, ako je to s priamym účinkom Smernice 93/13/EHS v horizontálnej úrovni, je potrebné uviesť nasledovné. Vo vzťahu ku nevyhnutnosti tzv. eurokonformného výkladu spotrebiteľského práva, najmä ku možnosti uzavrieť rozhodcovskú doložku v zmluvách, ktoré sú v národnom právnom poriadku označované ako spotrebiteľské sa konštatuje, že Smernica nie je na zvrchovanom území Slovenskej republiky voči jeho občanom v zásade priamo zaväzujúca a jej účinok je priamy len za predpokladu, že štát smernicu EÚ do svojho právneho poriadku neimplementoval alebo ju implementoval nesprávne, smernica zakladá právo občana, nie však jeho povinnosť, jedná sa o vertikálny vzťah občan - štát. Smernica (podľa čl. 249 ZES) sama o sebe nemá horizontálny účinok (ako má napr. národný zákon) a je záväzná len pre členské štáty, ktorým je určená a to iba čo do výsledku, ktorý má byť dosiahnutý (čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Forma a prostriedok ako smernicu do svojho právneho poriadku zakomponujú sú ponechané na členskom štáte. Výnimku z pravidla, že smernice nemôžu nadobúdať priamy účinok definoval Súdny dvor EÚ vo veci ESR 1-6325, kde konštatoval, že jednotlivci sa môžu priameho účinku smerníc dovoliavať tiež vtedy, pokiaľ je smernica síce správne implementovaná, avšak vnútroštátne ustanovenia nie sú aplikované spôsobom, ktorý je so smernicou v súlade“ (ESD C-62/00). Ústavný súd SR v časti III. bod 17 (s. 25) Nálezu II. ÚS 499/2012 uviedol, že smernica 93/13/EHS má pre rozhodovanie v týchto prípadoch nezastupiteľný význam. Zvýšená ochrana spotrebiteľa bola do slovenského právneho poriadku transponovaná novelou Občianskeho zákonníka č.150/2004 Z. z. Jej právnym základom je smernica 93/13/EHS. Z iného rozhodnutia I. ÚS 255/2010 vyplýva pre všeobecné súdy príkaz pri výklade i aplikácii právnej normy zohľadniť všetky súvislosti, účel a cieľ (výsledok) právnej normy.

Ďalej žalovaný uviedol, že z devätnásteho odôvodnenia smernice 93/13/EHS vyplýva, že jej zámerom je, aby zmluvné podmienky v poisťných zmluvách nepodliehali tejto smernici, ak spĺňajú tam vymedzené kritériá. Ak ie predmetom sporu spotrebiteľská zmluva, súd musí vyhodnotiť :

1 - či sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu,

2 - či, ak ide o spotrebiteľskú zmluvu, nejde o poisťnú zmluvu (pričom v tomto prípade na rozdiel od iných spotrebiteľských zmlúv to nemá len formálny význam, ale priamo materiálny význam pre správnu aplikáciu smernice),

3 - či skúmaná podmienka v poisťnej zmluve spadá pod výnimku stanovenú smernicou a ak áno, potom smernicu neaplikovať alebo

4 - ak podmienka výnimke podľa smernice nevyhovuje, či nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 O. z. (postupom podľa § 53 ods. 3 O. z.) a

5 - ak nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, či je touto zmluvnou podmienkou spôsobená nerovnováha a ak áno, či ide o nerovnováhu značnú a v čom.

Porušenie takto vymedzeného logického postupu navyše za porušenia pravidiel spravodlivého procesu, je ústavne neprípustné a rovnako je v rozpore s výslovným zámerom Smernice 93/13/EHS.

K odbornej otázke „čo sa berie do úvahy pri výpočte poisťného“ sa vyjadrila aj Národná banka Slovenska ako orgán dohľadu nad poisťovníctvom, gesčný orgán po stránke ochrany spotrebiteľov pri poskytovaní finančných služieb a priama súčasť Eurosystemu. Z jej vyjadrenia je zrejmé, že na základe správneho prekladu Smernice 93/13/EHS (český resp. anglický, či nemecký preklad), nie je zámerom smernice posudzovať podľa uvedenej smernice podmienky obsiahnuté v poisťných zmluvách, pokiaľ tieto vchádzajú do kalkulácie poisťného, čo sa podľa vyjadrenia Národnej banky Slovenska v prípade využitia rozhodcovských konaní poisťovňami na základe rozhodcovských doložiek nepochybne aj deje. Z pohľadu smernice 93/13/EHS je zásadné, že ak ide o poisťnú zmluvu, majú z pohľadu ochrany spotrebiteľa platiť odlišné pravidlá. Súd má v dôsledku správne vykladanej smernice povinnosť poisťnú zmluvu, ako v určitom zmysle výnimočnú spotrebiteľskú zmluvu, preskúmať z odlišných a ďalších hľadísk. Z odlišného zámeru, ktorý má byť v prípade poisťných zmlúv podľa tejto smernice sledovaný, ďalej vyplýva pre všeobecné súdy povinnosť postupovať pri právnom posudzovaní poisťnej zmluvy odlišne. V okolnostiach prípadu znamená aplikovať a interpretovať vnútroštátne právo najmä vzhľadom na 19-te odôvodnenie Smernice č. 93/13/EHS (účel a zámer Smernice, nie priamo proti jej zámeru). Tvrdiť v súvislosti s uvedeným 19-tym odôvodnením, že „smernica reprezentuje len minimum ochrany spotrebiteľa a členské štáty môžu pristúpiť vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch k prísnejším opatreniam je z pohľadu dikcie tohto ustanovenia „...nie je zámerom smernice hodnotiť podmienky v poisťných zmluvách...“ neprípustný výklad smernice „contra legem“.

Uviedol, že žalobca popiera zrejme platnosť rozhodcovskej zmluvy s poukazom na to, že má byť neprijateľná podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Slovenský zákonodarca nesprávnym prekladom Smernice a nadväzujúc na to jej nesprávnou implementáciou prakticky podstatne sťažil použitie rozhodcovského konania v spotrebiteľských zmluvách napriek tomu, že rozhodcovské konanie je v slovenskom právnom poriadku jednoznačne upravené právnym predpisom, ktorým je zák. č. 244/2002 Z. z. Každý rozhodcovský rozsudok, a to aj zo sporu medzi dodávateľom a spotrebiteľom, je všeobecným súdom preskúmateľný a to v súčasnosti aj z pohľadu, či v rozhodcovskom konaní neboli porušené práva spotrebiteľa. V podmienkach slovenského právneho poriadku nie je v skutočnosti možné uzavrieť takú rozhodcovskú doložku, ktorá by mala spotrebiteľovi brániť, aby svoj spory riešil výlučne v „rozhodcovskom konaní“, pretože právomoc všeobecného súdu v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je možné rozhodcovskou doložkou preniesť na rozhodcovský súd alebo iný orgán (napríklad tzv. prorogáciou a pod.), čo značí, že je vylúčené, aby došlo k uzavretiu rozhodcovskej doložky (zmluvy), ktorá by vyžadovala od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Zákonná úprava po posledných úpravách v roku 2009 znemožnila rozhodcovskou doložkou navodiť situáciu, v ktorej by sa spotrebiteľ čo i len hypoteticky mohol zriecť práva prejednať svoju vec na všeobecnom súde resp. podávať opravné a iné prostriedky na všeobecný súd. Veď priamym dôkazom je existencia tohto konania. Jedným z dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku je podľa § 40 ods. 1 písm. j) zák. č. 244/2002 Z. z. aj možnosť zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak „pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa“. To vylučuje, že by na rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách bolo možné nahliadať ako „a priori“ na tie, ktoré vytvárajú výraznú nerovnováhu v právach spotrebiteľa podľa smernice 93/13/EHS (samozrejme, vo svetle jej správneho prekladu, a nie slovenského prekladu). Nehovoriac už o tom, že nikto ani rozhodcovská doložka, nemôže zakázať spotrebiteľovi na základe slovenského právneho poriadku obrátiť sa so svojim sporom proti dodávateľovi priamo na všeobecný súd (§ 106 O.s.p.). Režaním pochybení (chybný preklad + chybná transpozícia do O.Z.) došlo na Slovensku ku tendencii, v rozpore so všestranne proklamovaným zámerom EÚ, ktorým je uplatňovať v čo najväčšej miere mimosúdne prostriedky pri riešení sporov zo spotrebiteľských zmlúv, ku úplne opačnej tendencii, a to v niektorých prípadoch až priam ku zaslepenému križiackemu ťaženiu zo strany niektorých spotrebiteľských združení plošne voči všetkým dodávateľom služieb bez ohľadu na povahu služby a odlišné právne úpravy, pričom

následkom takéhoto počínania je, že všeobecné súdy sú zaťažované v tisíckach nápadov najmä tzv. bagateľnými spormi.

V súvislosti so žalobcom namietanou neplatnosťou rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve žalovaný poukazuje aj na ustanovenie § 53 ods. 1 posledná veta O.Z., v zmysle ktorého platí, že dovolené sú zmluvné dojednania, ktoré by inak predstavovali neprijateľné podmienky, ak sú individuálne dojednané. Ťažisko individuálneho dojednania podmienky spočíva v možnosti spotrebiteľa ovplyvniť podstatu podmienky. V slovenskom právnom poriadku absentuje právna norma pozitívne vymedzujúca obsah pojmu „individuálne dojednanie podmienky“ (t.j. čo možno považovať za skutkový dej subsumovateľný pod tento stručný text). Naproti tomu existuje pomerne bohatá a nesmieme divergentná judikatúra o tom, čo nie je „individuálne dojednaná podmienka“, svedčiaca o tom, že principiálne je dosiaľ tento pojem nevyjasnený. Čo teda možno subsumovať pod pojem „individuálne dojednanie podmienky“ v zmluvnom vzťahu, formuluje pomerne robustný dokument európskeho formátu a to „Európske princípy zmluvného práva“ (EPZP). Pri výklade pojmu „individuálne dojednanie podmienky“ je teda vzhľadom na povinnosť ex offi eurokonformného výkladu právnych noriem nutné zo strany súdu rešpektovať uvedené rozhodnutie ESD a následkom toho aj EPZP resp. v ňom definovaný výklad pojmu, ktorý v našom právnom poriadku vlastný výklad nemá. Postup individuálneho dojednávania rozhodcovskej doložky podľa kritérií EPZP bol v okolnostiach prípadu dodržaný. Žalobca mal preukázateľne možnosť podmienku (rozhodcovskú doložku) prijať, modifikovať alebo ju odmietnuť, a to bez toho, aby bol tým samotný zmluvný vzťah - poistenie - negatívne ovplyvnený.

Odhliadnuc od faktu, že rozhodcovská doložka v poistnej zmluve žalovaného je podľa 19-teho odôvodnenia vyňatá spod hodnotenia Smernice 93/13/EHS a od faktu, že bola aj individuálne dojednaná, rozhodcovská doložka uzavretá žalobcom nespôsobuje žiadnu značnú nerovnováhu v neprospech žalobcu. Na vyslovenie tvrdenia o tzv. hrubom nepomere v právach vytvárajúcej neprijateľnej podmienky má inkriminovaná Smernica (implementované, ale v trochu prekladovo pokrútenej forme aj v § 53 ods. 10 O. Z.) k dispozícii test primeranosti podmienky a to konkrétne v čl. 4 cit. Smernice. Vždy sa jedná o posudzovanie okolností, ktoré boli známe v dobe uzavretia zmluvy (či v dobe dojednania akéhokoľvek následného zmluvného dojednania uskutočneného v dobe uzatvorenia zmluvy). Z čl. 4 Smernice 93/13/EHS však tiež nepochybne vyplýva, že pokiaľ sa spôsobí nepríjemnosť podmienky (napr. v dôsledku zmeny podmienok jej vykonávania) až neskôr, nie je možné túto pre spotrebiteľa síce iste negatívnu okolnosť, pri samotnom hodnotení nepríjemnosti podmienky podľa čl. 4 Smernice 93/13/EHS použiť. Inými slovami: povedané, na okolnosti, či nepríjemnosť podmienky, ktoré nie sú aspoň spozorovateľné už v okamžiku kontraktácie, nie je pri hodnotení možnej neprijateľnosti podmienky možné brať zreteľ.

Je nepochybne zrejmé, že žalobca svojím podpisom na konci Všeobecných poistných podmienok (ďalej len „VPP“) potvrdil len to, že si VPP prečítal a následne obdržal jedno vyhotovenie. Je to zrejmé z písomného prejavu jeho vôle, pričom jeho podpis pod VPP túto listinu priestorovo uzatvára. Z uvedeného jasne vyplýva, že Osobitné zmluvné dojednania umiestnené pod podpisom žalobcu, ktorým deklaroval prevzatie VPP a ktorým sa listina VPP priestorovo uzatvorila, nemohli byť a ani nikdy neboli súčasťou či pokračovaním všeobecných poistných podmienok žalovaného. Individuálnosť dojednania je alebo nie je výsledkom konkrétneho konania (skutkového plávania sa v čase uzavretia zmluvy) dvoch fyzických osôb (žalobcu a sprostredkovateľa poistenia). Konanie sprostredkovateľa poistenia pred a počas uzatvárania poistnej zmluvy je potrebné po vykonanom dokazovaní a zistení skutkových záverov z dokazovania plynúcich subsumovať pod právne normy konkrétneho lex specialis (zák. 340/2005 Z.z.) a vo svetle takejto subsumpcie následne posúdiť správnosť konania sprostredkovateľa poistenia po právnej stránke alebo preukázať opak, pretože pokiaľ sprostredkovateľ poistenia dodržal zák. č. 340/2005 Z. z. ako aj iné zákony, ktoré mal dodržať, o čom svedčí listina podpísaná žalobcom a aj sprostredkovateľom poistenia (Záznam), potom bola rozhodcovská doložka v poistnej zmluve bez pochybností dojednaná individuálne. Zák. č. 340/2005 Z. z. popisuje postup, akým sa mala poistná zmluva uzavrieť. Keďže sa žalovaný osobne procesu uzatvárania zmluvy nezúčastnil, nemohol ani vo vzťahu ku žalobcovi pochybiť. Iba sám žalobca v čase uzatvárania poistenia osobne a bez účasti žalovaného mohol dojednanie o rozhodcovskej doložke prijať alebo neprijať, t. j. Osobitné zmluvné dojednania podpísať alebo nepodpísať.

Ako vyplýva zo Záznamu vyhotoveného pred uzavretím poistenia, žalobca bol osobitne upozornený na zák. č. 244/2002 Z. z. ako aj na časť XV. VPP. Bol teda upozornený na to, že tento zákon a mimosúdne riešenie sporov sa ho, pokiaľ uzavrie poistenie, môže dotýkať. Z obsahu Záznamu ďalej plynie, že

samotný žalobca stanovoval dĺžku času, kedy poistenie uzavrie. Žalobca mal pred podpisom poistnej zmluvy taký čas, aký si sám zvolil, na riadne oboznámenie sa a zváženie podpisu nie iba poistnej zmluvy, ale najmä Osobitných zmluvných dojednaní. Žalovaný považuje za významné to, že Záznam ako aj iné dokumenty, ktoré žalobca a sprostredkovateľ poistenia podpísali, bol adresovaný žalovanému za účelom, aby akceptoval preniesol na seba riziko vzniku poistnej udalosti u žalobcu, kedy by bol následne žalovaný povinný zánik takejto poistnej udalosti kompenzovať výplatom poistného plnenia žalobcovi.

Obdobné poistné zmluvy v tej dobe ponúkali na plne liberalizovanom poistnom trhu Slovenskej republiky 26 poisťovní, preto nie je možné tvrdiť, že by žalobca bol nútený uzavrieť poistnú zmluvu bez rozmyslu práve so žalovaným. Ďalším dôležitým faktom je okolnosť, že poistná zmluva sa neuzatvára v majetkovej tiesni zapríčinenej nedostatkom peňažných prostriedkov, Vôľové a rozhodovacie danosti a schopnosti žalobcu v čase uzatvorenia poistnej zmluvy a rozhodcovskej doložky teda neboli ovplyvnené vidinou rýchleho zisku peňazí (napr. rýchla pôžička), ktorá by žalobcovi mala navonok (alebo vo vnútri) nútiť ku kompromisom v obsahu zmluvného vzťahu. Naopak, práve dnes je vidina úbytku peňazí u žalobcu ako dôsledku povinnosti zaplatiť žalobcovi drobnú pohľadávku s príslušenstvom za porušenie zmluvných povinností zjavným motívom, pre ktorý je žalobca ochotný a schopný odstupom času poprieť rad svojich prejavov vôle a právnych úkonov, ktoré žalobca dokonca vlastnoručne podpísal. Po vyhotovení Záznamu došlo v žalobcom určenom čase ku vyhotoveniu návrhu poistnej zmluvy, ktorá bola zo strany žalobcu a zo strany sprostredkovateľa poistenia riadne podpísaná. Konštitutívnym podpisom tohto návrhu poistnej zmluvy došlo v súlade s § 792 ods. 1 O. z. v nadväznosti na § 795 ods. 1 O. Z. ku riadnemu uzavretiu poistnej zmluvy zo strany poistníka. Tento fakt potvrdzujú navyše VPP v čl. 3, I. časť, bod 1, kde sa uvádza, že „Poistná zmluva je uzavretá podpísaním návrhu poistnej zmluvy zmluvnými stranami a súčasným zaplatením prvého poistného.“

Podpis žalobcu na Zázname okrem iného potvrdzuje, že sprostredkovateľ poistenia ho o všetkých súvislostiach s dojednávaným poistením všestranne informoval a pri podpise návrhu poistnej zmluvy to žalobca potvrdil. Veta nad podpisom žalobcu, ktorej prečítanie trvá asi 6 sekúnd, totiž znie: „Návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy prijímam. Vyhlasujem, že som bol oboznámený so Všeobecnými poistnými podmienkami pre životné poistenie Prvej československej poisťovne Rapid, ktoré sú súčasťou tejto poistnej zmluvy.“ V danej súvislosti žalovaný poukázal na uznesenie NS ČR sp.zn. 20 Cdo 2608/98 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Cdo 81/2011).

Žalovaný tiež poukázal na odlišnú judikatúru v obdobných prípadoch (uznesenie Krajského súdu v banskej Bystrici sp.zn. 14CoE/198/2011 zo dňa 6.7.2011, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp.zn. 10CoE/48/2011, 10CoE/51/2011, uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 2Er 2203/2011, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 03.05.2013 sp. zn. 2CoE/122/2013, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn.10CoE 51/2011 zo dňa 27.10.2011, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41CoE/56/2013. Podobne v prospech žalovaného posúdili rozhodcovskú doložku ako prijateľnú a platnú aj všeobecné súdy napríklad aj v iných rozhodnutiach. Ide napríklad o uznesenie KS v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoE/174/2011 zo dňa 27.6.2011, uznesenie KS v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoE/172/2010 zo dňa 31.8.2010, uznesenie KS v Banskej Bystrici sp zn. 16CoE/212/2012 zo dňa 22.8.2012, uznesenie KS v Banskej Bystrici sp. zn. 13CoE/231/2011 zo dňa 15.8.2011, uznesenie KS v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoE/209/2012 zo dňa 30.1.2013, uznesenie Okresný súd Rimavská Sobota sp. zn. 15Er/I 056/2011-64 zo dňa 18.2.2013, uznesenie Okresný súd Rimavská Sobota sp. zn. 15Er/1055/2011-79 zo dňa 26.2.2013, uznesenie Okresný súd Rimavská Sobota sp. zn. 15Er/230/2011-116 zo dňa 18.2.2013 a iné. Okresný súd Košice I rozsudkom sp. zn. 14C 98/2009 zo dňa 1.7.2010 posudzoval prípad, kedy došlo k zmene poistnej zmluvy medzi žalovaným a iným poistníkom na základe návrhu tohto poistníka na zmenu poistnej zmluvy, ktorý tento návrh napísal tým spôsobom, že vyplnil formulár žalovaného. Súčasťou tohto formulára bol aj predtlačený text o tom, že poistenie sa spravuje všeobecnými poistnými podmienkami žalovaného zo dňa 21.5.2007, ktoré boli poistníkovi oznámené ich uverejnením na internetovej stránke. Súčasťou formulára žalovaného bol aj predtlačený text, v zmysle ktorého poistník vyjadril svoj súhlas, aby sa všetky prípadné sporné nároky vyplývajúce z toho potvrdenia riešili pred špeciálnym súdom s tým, že tento súhlas je rozhodcovskou doložkou. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 2Co 225/2010 zo dňa 19.8.2010 uvedený rozsudok Okresného súdu Košice I potvrdil, pričom uviedol, že podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. V danom prípade však nebolo od spotrebiteľa vyžadované, aby

boli spory riešené výlučne v rozhodcovskom konaní. Z poučenia uvedeného v stanovisku k zvýšeniu poistného jasne vyplýva, že poisťník je žalovaný najneskôr v lehote 10 dní od doručenia tejto ponuky poisťovni, jednostranne odstúpiť od časti XV. Všeobecných poistných podmienok z 21.5.2007 bez toho, aby bol odstúpením dotknutý zvyšok poistného vzťahu. V takom prípade sa prípadné spory poisťovne a poisťníka prejednávajú pred príslušným všeobecným súdom. Z uvedeného jasne vyplýva, že poisťníkovi bola daná možnosť vylúčiť rozhodovanie výlučne v rozhodcovskom konaní tým, žeby do 10 dní od doručenia stanoviska bol túto skutočnosť oznámil žalovanému. Keďže tak neurobil, súhlasil s riešením sporu pred rozhodcovským súdom.

Žalovaný v označenom vyjadrení na záver uviedol, že dojednanie rozhodcovskej doložky bolo v danom prípade výsledkom slobodného rozhodnutia žalobcu, nešlo ani o neprijateľnú podmienku, keďže žalovaný mohol túto podmienku individuálne ovplyvniť bez toho, aby bol ovplyvnený zvyšok poistného vzťahu. Dojednanie rozhodcovskej doložky bolo dojednané v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky. Rozhodcovská doložka je individuálne dojednanou zmluvnou podmienkou a to vylučuje, aby bola považovaná za neprijateľnú a teda neplatnú podmienku. Poukázal, že Osobitné zmluvné dojednania sú samostatné, oddeliteľné od poistenej zmluvy a oddelené jednoznačne od VPP. To, že odkazujú na časť textu VPP nemôže znamenať, že nie sú samostatné, oddeliteľné od zvyšku poistného vzťahu.

Žalobkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že na podanom návrhu trvá. Zmluvu so žalovaným uzavrela prostredníctvom netere, ktorá s tým robí. Zmluvu uzavrela slobodne. Potom mesačne pravidelne platila, nakoľko sa rozviedla podala žiadosť o zrušenie zmluvy, poisťku zrušila. Potom jej prišlo z rozhodcovského súdu rozhodnutie, že má zaplatiť nejaký poplatok za zrušenie zmluvy. Ďalej uviedla, že podpísala aj osobitné zmluvné dojednania k poisťke, ktoré však boli napísané drobným písmom a preto ich nečítala. Jej neter ju oboznámila so základnými vecami a preto nepovažovala za potrebné si všetko prečítať. Ďalej uviedla, že vôbec nevie čo je to rozhodcovské konanie, nikto jej ten pojem nikdy nevysvetlil. Rozhodcovská doložka ako taká v spotrebiteľských zmluvách jednoducho nemá čo robiť a narúša dá sa povedať rovnováhu. Poukázala na rozhodnutia súdov 6Cdo/1/2012, 4Cdo/41/2012, 6Mcd/9/2012, taktiež rozhodnutia Okresného súdu Vranov nad Topľou 9C/235/2013, 4C/121/2013, kde jednoznačne má za to, že jej návrh je dôvodný a navrhuje súdu, aby mu v celom rozsahu vyhovel a priznal jej náhradu trov konania. Ešte spomenula rozhodnutie 6Cdo/1/2012, ktoré bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou a Ústavný súd túto sťažnosť spoločnosti Rapid life zamietol ako nedôvodnú. Ona nie je oprávnená hodnotiť rozhodcovské doložky, či je rozhodcovská doložka správna alebo nie je správna, si dá žalovaný urobiť nejaký právny názor advokátskej kancelárii.

Žalovaný vo svojej výpovedi uviedol, že žalobu navrhuje zamietnuť. Nestotožňuje sa s argumentáciou žalobkyne, že rozhodcovské konanie bolo postihnuté vadou podľa § 40 ods. 1 písm. j) a teda že v ňom mala byť porušená právna norma chrániaca spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka nevyvoláva značnú nerovnováhu, navyše bola individuálne dojednaná. Poukázal na to, že bod 7a všeobecných poistných podmienok bol do nich zakotvený z dôvodu častého výskytu podvodného konania zo strany sprostredkovateľov a poisťníkov, kedy poistné zmluvy sa uzatvárajú práve iba z dôvodu podvodného získania výhody, teda províznej odmeny za sprostredkovanie poistenia, v tejto súvislosti žalovaný musel reagovať nakoľko zákon o poisťovníctve ukladá povinnosť vykonávať svoju činnosť spôsobom, ktorá zohľadňuje a minimalizuje riziká vyplývajúce z jej činnosti a preto musel takto reagovať. Ďalej uviedol, že požiadal Národnú banku Slovenska, aby poskytla odborné stanovisko v zmysle § 127. Pokiaľ nebolo dôvodom uzavretia osobitnej poistnej zmluvy práve rozhodcovská doložka, tak z tohto dôvodu je vylúčený § 7 aj 8 ako aj § 9 Zákon o ochrane spotrebiteľa, zároveň jediným dôvodom, prečo je tu vôbec formulované osobitné zmluvné dojednania, tak to je práve to, aby žalovaný upozornil žalobcu na existenciu rozhodcovského konania, upozorňuje ho na to jednak v zázname, upozorňuje ho na to v osobitnej zmluve dojednania ako aj samotnej 15-tej časti všeobecných poistných podmienok a práve preto, aby žalobca nemohol následne vyhovárať, že nebol nejakým spôsobom oboznámený, zároveň uviedol, že aj sa nejedná o nevhodné prekladanie zmluvných podmienok nakoľko v čase uzatvárania poistnej zmluvy sa zúčastňuje tohto aktu iba sprostredkovateľ a poisťník a sprostredkovateľ pritom nie je zamestnanec poisťovne, len vykonáva činnosť v zmysle Zákona 340/2005 o sprostredkovaní poistenia, ktoré mu zakladá určité povinnosti a splnenie týchto povinností preukazuje práve záznam o potrebách a požiadavkách klienta, k tomuto by som chcel predložiť taktiež listinný dôkaz a to je stanovisko resp. odborné stanovisko Národnej banky Slovenska, ktorá jasne poukázala na to, že samotný záznam je taký dostatočný písomný dôkaz o tom, že poisťiteľ môže dôvodne predpokladať, že sprostredkovateľ si splnil všetky svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona a zároveň, že poisťník vstupuje do poistného

vzťahu informovaný v rozsahu informácií vedených v zázname. Poukázal na rozhodnutie súdneho dvora európskej únie a to veci C 342/13, kde sa práve súdny dvor zaoberal otázkami rozhodcovských doložiek formulárových zmluvách a práve sa zaoberal článkom 3 ods. 1 a ods. 2 vrátane bodu 1 písm. q) prílohy smernice, ktoré boli transformované do § 53 a nasledovne do Občianskeho zákonníka, kde jasne stanovil, že pri posudzovaní prijateľnosti zmluvnej podmienky teda rozhodcovskej doložky v zmysle daných ustanovení je právne významné len dôsledné overenie či zmyslom alebo cieľom danej doložky je zbaviť spotrebiteľa práva podať žalobu prípadne iný opravný prostriedok na vnútroštátnom súde, prípadne mu zabraňuje alebo mu sťažuje uplatnenie tohto práva, okrem toho poukázal na to, že právne význam nie je vôbec to či bola rozhodcovská doložka obsiahnutá vo formulárovej zmluve, poukázal na to či právne významné je informovanie poisťníka o jednotlivých v rozhodcovskom konaní a rozdiel medzi všeobecným súdom, pričom tu poukázal na článok 5 smernice, ktorý jasne ustanovuje, že v danom prípade, ak sa jedná o právny úkon, teda o zmluvnú podmienku, ktorá je v písanej forme, musí byť to podmienka formulovaná zrozumiteľne, čo v danom prípade je, zmluvné dojednanie sú jednoznačne oddelené od všeobecných poisťných podmienok vyplýva to z ich názvu ako aj z podpisu. V rozhodnutí C342/2013 Súdny dvor sa zaoberal tým, či má právny význam to, či bola právne dojednaná, nakoľko daná rozhodcovská doložka ktorá je obsahom všeobecných poisťných podmienok neobsahuje žiadne takéto ustanovenie, ktoré by bránilo spotrebiteľov domáhať sa svojich práv na všeobecnom súde prípadne na Ústavnom súde nemôže byť len z tohto dôvodu, že je vôbec naformulovaná prijateľnou. Poukázal na nález Ústavného súdu to je IIIUS 162/11 kde je uvedené, že v prípade ak sa žalobca teda spotrebiteľ nemôže domôcť ochrany svojich práv na všeobecnom súde môže sa obrátiť na Ústavný súd, zároveň vlastne poukázal na to, že samotný zákon o rozhodcovskom konaní zakotvuje právnu prípustnosť kontroly súdnej moci nad rozhodcovskými posudkami všeobecnými súdmi. V tomto smere poukázal aj na nález Ústavného súdu IV.ÚS 394/12, kde taktiež Ústavný súd poukázal na to, že práve rozhodcovské konanie nezabavuje spotrebiteľa jeho práv na všeobecnom súde. Okrem toho poukázal na dodatok č. 2 k poisťným podmienkam, ktoré sa stali súčasťou od 15.12.2008, v rámci tohto dodatku mohol žalobca odstúpiť od rozhodcovskej doložky a to do 30 dní, kde by vlastne vyňal sa spod účinnosti danej časti 15 a zároveň teda bez toho aby došlo k zmene jeho poisťného ťahu. Najvyšší súd v konaní sp. zn. 3Mcdo 14/2011 sa zaoberal práve týmto dodatkom č. 2. Okrem toho teda ak pozrieme a budeme sa právne zaoberať významnosťou ako aj správnym výkladom, ktorý poukazuje rozhodnutie Súdneho dvora európskej únie, teda nie je dôležité či bola vôbec rozhodcovská doložka individuálna, pokiaľ sa najprv nepreukáže neprijateľnosť. Občiansky zákonník v § 53 ods. 1 stanovuje, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnosť v právach a povinnostiach medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa a rozborom tohto ustanovenia dospejeme k jednotlivým bodom, ktoré musia byť splnené, aby bola ako taká rozhodcovská doložka neprijateľná, to je jednak vymedzenie jednotlivých práv a povinností o ktoré sa jedná, následne sa musí zistiť či sa medzi týmito právami povinnosť vzniká určitá nerovnováha, po ďalšie či je to vôbec značná rovnováha a či je to v neprospech spotrebiteľa, a či sa jedná o spotrebiteľa, ja mám zároveň otázku na stranu žalobcu, aby nám vysvetlil v rámci týchto 4 bodoch, ktoré musia byť splnené, resp. ktoré z týchto jednotlivých bodov sú neprijateľné.

Podľa ustanovenia § 52 ods. 1,2 a 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (29.7.2007) sa za spotrebiteľské zmluvy považovali kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v 8. časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 53 ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy.

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účinného v čase vydania rozhodcovského rozsudku (ďalej len „Zákon“), v rozhodcovskom konaní možno rozhodovať len spory, ktoré účastníci konania pred súdom môžu skončiť súdnym zmiernom.

V zmysle § 40 ods. 1 Zákona, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 17 Zákona, účastníci rozhodcovského konania majú v rozhodcovskom konaní rovnaké postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu.

Súd v danej právnej veci mal za preukázané, že žalobkyňa so žalovaným dňa 29.7.2007 pod č. 4425590008 uzatvorili poisťovnú zmluvu, predmetom ktorej bolo životné poistenie s obsahom špecifikovaným v zmluve. Jednalo sa o štandardnú formulárovú zmluvu, ktorej obsah bol vopred žalovaným pripravený. Žalovaný v danom zmluvnom vzťahu vystupoval ako dodávateľ a konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa vystupovala ako fyzická osoba nepodnikateľ, aj napriek tomu, že v čase podpísania zmluvy vykonávala činnosť výhradného sprostredkovateľa poistenia, pričom nekonala v rámci predmetu žiadnej podnikateľskej činnosti.

Poisťovná zmluva uzatvorená v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka má v zásade povahu spotrebiteľskej zmluvy. Súd v tomto smere poukazuje, že pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ

má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemezí.

Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“).

Dôležitým rozhodnutím je rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Océano Grupo Editorial SA a Rocío Murciano Quintero (C-240/98) a medzi Salvat Editores SA a José M. Sánchez Alcón Prades a spol., spojené prípady C-240/98 a C-244/98, z ktorého je zrejmé aj obligatornosť zásahu súdu proti nekalej podmienke: „Cieľ Článku 6 Smernice, ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nečestné podmienky nie sú pre spotrebiteľa zaväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nečestnej povahe takých podmienok. V sporoch, kde zahrnuté sumy sú často obmedzené, môžu byť právnické poplatky vyššie než vložená čiastka, čo môže spotrebiteľa odradiť, aby napadol použitie nečestnej podmienky. V počte členských štátov procedurálne predpisy umožňujú jednotlivcom brániť sa v takých konaniach a je reálne riziko, že spotrebiteľ kvôli neznalosti práva nespochybní podmienku prednesenú proti nemu. Z toho vyplýva, že účinná ochrana spotrebiteľa sa môže dosiahnuť, len ak národný súd prehlási, že má právomoc zhodnotiť podmienky tohto druhu na svoj vlastný návrh“.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že poisťná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je spotrebiteľskou zmluvou jednak v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a aj v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa podľa smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

V danej právnej veci nie je predmetom konania rozhodovanie o merite veci, ktorá bola predmetom rozhodcovského konania, predmetom konania je návrh na vyslovenie neplatnosti rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný rozhodcovským orgánom v rozhodcovskom konaní. Zo strany žalobkyne nebol voči rozhodcovskému rozsudku podaný opravný prostriedok, podanie ktorého by spôsobilo, že sa predmetný rozhodcovský rozsudok zruší a konanie pred rozhodcovským súdom by ešte naďalej prebiehalo.

Súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že v tejto právnej veci je daná jeho právomoc na konanie a rozhodnutie vo veci návrhu na vyslovenie neplatnosti rozhodcovského rozsudku a preto vec prejednal.

V zmysle zmluvy o poistení a to konkrétne v zmysle článku XV. Osobitných zmluvných dojednaní k poisťnej zmluve bolo medzi účastníkmi konania dohodnuté, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom a rozhodcovské konanie sa riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. V zmysle tohto dojednania bol zo strany

žalovaného podaný aj návrh na začatie konania pred Arbitrážnym súdom v Košiciach a dňa 19.1.2012 bol v danej veci vydaný aj rozhodcovský rozsudok pod sp. zn. 2C/3483/2012.

Žalobkyňa podanie žaloby odôvodnila tým, že dohodnutá rozhodcovská doložka je neprijateľná, nebola individuálne vyjednaná, rozhodcovské konanie si nezvolila a ani nemala vôľu takúto rozhodcovskú doložku prijať.

Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení a z hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov je súd toho názoru, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku bola podaná dôvodne. Žalobkyňa žalobný návrh podala na súde v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni doručený 5.3.2013, žalobu na súde podala včas dňa 25.3.2013.

Žalovaný je toho názoru, že rozhodcovská doložka bola dojednaná individuálne, čo má byť preukázané tým, že je upravená v Osobitných zmluvných dojednaniach, ktoré žalobkyňa podpísala osobitne a osobitne podpísala aj všeobecné podmienky žalovaného.

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2013, sp. zn. 6 Cdo 217/2012)

Kým rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov (akým je v danej veci zákon o bankách) zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012)

Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Na iné vyhodnotenie takejto neprijateľnej podmienky nie je dôvod ani u zmlúv uzatvorených pred 31.12.2007. Občiansky zákonník účinný do 31.12.2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti. Rozhodcovskú doložku v predmetnej veci si žalobkyňa osobitne nevyjedнала, nakoľko táto splyvala s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohla len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všeobecným obchodným podmienkam a teda aj rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom.

V danom prípade bolo potrebné posúdiť, či žalobkyňa bola zo strany žalovaného včas, úplne a riadne informovaná o jednotlivých zmluvných podmienkach zakomponovaných jednak v poisťnej zmluve a jednak v osobitných ďalších dojednaniach, o následkoch a dôsledkoch podpisu takýchto zmluvných dojednaní, nakoľko pri splnení týchto predpokladov, by rozhodcovská doložka bola uzavretá platne.

Na základe vykonaného dokazovania súd je toho názoru, že ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah (čo je aj tento prípad) nemôže ísť o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku. Súd poukazuje na to, že žalobkyňa ako spotrebiteľ podpísala rozhodcovskú doložku, pretože inú možnosť nemala, pokiaľ chcela uzatvoriť poisťnú zmluvu.

V tejto súvislosti možno poukázať aj na Nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 2735/11 zo dňa 3.4.2012, v ktorom sa zdôrazňuje, že právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 38 ods. 1 Listiny základných

práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie. Ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania.

Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. 3Cdo 1/2012, 5Cdo 61/2012, 6Cdo 13/2013) sa vysporiadala aj s touto právnou situáciou týkajúcou sa osobitného zmluvného dojednaní v rámci Všeobecných zmluvných podmienok, ktoré sú súčasťou spotrebiteľskej zmluvy a konštatovala, že ani takto formulovaná časť Všeobecných obchodných podmienok nemá charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky.

Časti záverečných ustanovení Všeobecných poisťných podmienok v predmetnej poisťnej zmluve uzavretej medzi účastníkmi, ktorá je označená ako Osobitné zmluvné dojednanie, nemožno prisúdiť charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky, nakoľko táto časť napriek jej názvu ako Osobitné zmluvné dojednanie, je súčasťou Všeobecných poisťných podmienok, tvorí jednoliaty celok tohto právneho dokumentu a táto časť je vyhotovená v predtlačenej formulárovej forme, čo vylučuje záver o individuálnom dojednaní takejto zmluvnej podmienky a o náležitom poučení a informovaní žalobkyne ako spotrebiteľa o právnych dôsledkoch takejto dojednanej zmluvnej podmienky.

V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať, sú plne na mieste.

Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemohol zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobcu. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Žalovaný ničím právne významným nepreukázal, aby žalobkyni poskytol jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Za dôkaz opaku sa nedá označiť ani žalovaným uvádzaný záznam o požiadavkách a potrebách klienta spísaný pri uzatváraní zmluvy. V tomto listinnom dôkaze sa nachádza iba zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez akéhokoľvek objasnenia rozdielov medzi rozhodcovských a súdnym konaním.

Pri posudzovaní spotrebiteľských zmlúv je potrebné si ešte uvedomiť, že nie je dôležité to, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami zmluvy súhlasil. Ustanovenia zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich modifikáciu, predstavujú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa (Nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 562/12 zo dňa 24.10.2013, I. ÚS 199/11). Tento uhol pohľadu spočívajúci v rozhodujúcom princípe a to princípe ochrany práva spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany je rozhodujúci pri spotrebiteľských právnych vzťahoch.

V predmetnej veci došlo k porušeniu ustanovenia § 40 ods. 1 písm. g), j) zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, nakoľko formuláciou rozhodcovskej doložky došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania práve so zreteľom na to, že táto rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná so spotrebiteľom a vylučuje spotrebiteľa z možnosti obrátiť sa so svojimi nárokmi aj na všeobecný súd a navyiac, v zmysle písm. j) citovaného zákona, pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa a to § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Vzhľadom na uvedené súd preto žalobe žalobkyne v plnom rozsahu vyhovel. Sud ďalej poukazuje na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove v obdobných veciach sp.zn. 1Co/193/2013 zo dňa 28.10.2013, sp.zn. 14Co/22/2014 zo dňa 07.05.2014, sp.zn. 7Co/7/2014 zo dňa 28.04.2014, sp.zn. 15Co/35/2013 zo dňa 09.04.2014, sp. zn. 8Co/11/2014 zo dňa 29.5.2014, sp. zn. 3Co/61/2014 zo dňa 11.6.2014, sp. zn. 2Co/193/2014 zo dňa 9.2.2015, 4Co/154/014 zo dňa 3.12.2014.

Podľa § 151 ods. 3 O.s.p., v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ustanovenie § 166 sa nepoužije.

S poukazom na vyššie uvedené súd o trovách konania rozhodne samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd do Prešova.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.